

Soortgericht onderzoek

Papendorp Utrecht

Opdrachtgever: Anne Nijs
(Gemeente Utrecht)

Uitgevoerd door: Econu / Dhr. Bart Smeets
bart.smeets@econu.eu
0646020125
www.econu.eu

Uitgevoerd op: maart-september 2021

Datum: 28-10-2021

Onderwerp: Soortgericht ecologisch onderzoek

Uw kenmerk: /

Ons Kenmerk: Utrecht 21-10-28

Inhoud

1. Inleiding.....	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Doel.....	2
2. Locatie	4
2.1 Huidige situatie.....	4
2.2 Toekomstige situatie	6
3. Soortgericht onderzoek.....	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Soortgericht onderzoek vleermuizen	11
3.3 Soortgericht onderzoek flora	13
3.4 Soortgericht onderzoek vogels	14
3.5 Soortgericht onderzoek marterachtigen	17
3.6 Soortgericht onderzoek overige zoogdieren	17
3.7 Soortgericht onderzoek amfibieën	18
3.8 Soortgericht onderzoek vissen	19
3.9 Soortgericht onderzoek platte schijfhoorn	20
3.10 Volledigheid onderzoek	21
4. Vervolgstappen.....	22
4.1 Mitigatie en ontheffing	25
4.2 Aanvraag ontheffing	27
4.4 Groene invulling	29

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Utrecht heeft gevraagd om een quickscan natuurwetgeving voor het plangebied Papendorp Noord te Utrecht uit te voeren. Ten behoeve van een op te stellen bestemmingsplan is een actueel beeld noodzakelijk van de in het gebied voorkomende beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten daarop.

Door middel van de quickscan werd in beeld gebracht of de ontwikkeling mogelijk in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden. Op basis van de uitgevoerde quickscan werd geconcludeerd dat de aanwezigheid van verschillende soorten nader beschouwd diende te worden. Het gaat daarbij om de volgende soort(groep)en:

- Platte schijfhoorn,
- Rugstreeppad,
- Grote modderkruiper,
- Uilen en roofvogels,
- Steenmarter,
- Vleermuizen (kraamverblijven, vliegroutes en foerageergebied).

Daarnaast wordt ook rekening gehouden met de aanwezigheid van verschillende soorten die op de Utrechtse soortenlijst staan.

1.2 Doel

In dit rapport wordt beschreven welke ecologische waarden er momenteel aanwezig zijn, daarbij wordt enerzijds aandacht besteed aan het terrein zelf, maar ook aan de omgeving. Dit rapport beschrijft de soortgerichte onderzoeken zoals deze zijn uitgevoerd. De resultaten en waarnemingen, en daarmee verbonden conclusies, kunnen gebruikt om een inschatting van de ecologische waarden op de locatie en in de omgeving te maken. Deze inschatting wordt gebruikt om de noodzakelijke mitigerende maatregelen uit te kunnen voeren. Tevens worden aanbevelingen geformuleerd om niet alleen de aanwezige natuurwaarden te behouden, maar waar

mogelijk ook versterkt kunnen worden. Tenslotte vormt dit onderzoek de basis voor een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wnb indien noodzakelijk.

2. Locatie

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in Papendorp Utrecht, een gebied ingesloten door de A2 in het westen, de A12 in het zuiden en het Amsterdam-Rijnkanaal in het oosten. De noordgrens van het wordt gevormd door de Dominee Martin Luther Kinglaan. Ten oosten van het Amsterdam-Rijn kanaal ligt de wijk Kanaleneiland, aan de overzijde van de A2 ligt de polder Strijkviertel en ten zuiden van de A12 liggen een golfbaan, sportvelden en de wijk Galecop. Het plangebied zelf ligt in de noordwesthoek van dit gebied zoals in Figuur 1 is weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied in de ruimere omgeving (bron: QGIS)

Het noordelijkste deel van het plangebied bestaat uit fabriekshallen en parkeerplaatsen, de fabriekshallen hebben gemetselde muren met open stootvoegen waarbij de bovenste helft van de muur met metaalplaten bedekt is. Alle gebouwen in dit deel hebben platte daken. Tussen deze gebouwen en het kanaal staat een rij hoge populieren. Aan de noord en westkant van deze gebouwen en parkeerplaats ligt een sloot met aan de overzijde een ruigte met veel braam, kruidachtige gewassen en opschot van populier, wilg en berk.

Tussen de gebouwen van de bazaar en de papier- en metaal recycling en KWS Infra ligt de Taatsendijk en een ruigte met een sloot, riet, knotwilgen met veel holtes en rotte delen, maar ook hoge wilgen, iepen en els met dikke stam. In deze bomen zijn holtes aanwezig die door vleermuizen en holbroeders gebruikt kunnen worden.

Tussen de afslag Papendorp Noord, de Marinus van Tyruslaan en de Taatsendijk ligt opnieuw een stuk ruigte met verschillende sloten, natte delen met pitrus, riet en langs de A2 en de afslag ook opgaande begroeiing met berken, wilg en els.

Aan de Taatsendijk staan ook twee woningen. Taatsendijk 1 is een kleine, witte woning die op zich ecologisch niet interessant is, de woning heeft geen open stootvoegen, geen andere openingen en de randen langs de dakpannen zijn dichtgesmeerd met cement. Echter, op het terrein van deze woning is een veelvoud aan opstallen aanwezig, schuurtjes met scheuren en openingen tussen de muren en daken, een kleine Romney loods, afdakjes, puinhopen en een diversiteit aan opgeslagen materialen. De andere woning (Taatsenweg 1c) is ecologisch interessanter, open stootvoegen en ventilatiegaten in de muren en een pannendak dat geschikte nestplaatsen voor bijvoorbeeld huismussen en gierzwaluwen biedt. Aan de achterzijde van deze woningen staan hoge dennenbomen die een afscheiding vormen met KWS Infra. Tevens staan hier enkele gestapelde containers die als kantoorruimte fungeren.

De naar het zuidoosten gerichte uitloper bestaat grotendeels uit een parkeerterrein met borders die begroeid zijn met ruigtekruiden, intensief gemaaide grasvelden, wegen en een watergang met een steile, gemetselde oever en een flauwe oever met grasland. Op dit deel staan ook enkele grote kantoorpanden die blijven staan. Deze panden hebben een groot aantal open stootvoegen hebben en zijn derhalve geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit is ook van belang voor de beoordeling van de ecologische waarde van de laanbomen langs de Mercatorlaan.

Tenslotte is het natte weide gebied ten oosten van de Mercatorlaan noemenswaardig, dit weiland grenst aan het plangebied en wordt door een rij populieren afgeschermd. In een aantal populieren zitten eksternesten die mogelijk ook door andere soorten gebruikt worden.

2.2 Toekomstige situatie

Voor de quickscan dient te worden uitgegaan van de volgende werkzaamheden: Het slopen van de bestaande gebouwen, behalve de kantoorgebouwen aan de Orteliuslaan. De gebouwen van de Bazaar, papierrecycling en metaalrecycling en de woningen aan de Taatsendijk (inclusief opstallen) zullen wel gesloopt worden.

Daarna wordt het terrein opnieuw ingericht en komen er woningen, kantoren, bedrijventerrein en openbare inrichting (straten, parkeerplaatsen, water, groen). De start van de werkzaamheden is voorzien vanaf 2023.

3. Soortgericht onderzoek

3.1 Inleiding

In 2021 werd door Econu een ecologische quickscan uitgevoerd waaruit gebleken is dat het plangebied en de omgeving geschikt is voor verschillende soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast is duidelijk dat in het plangebied verschillende soorten die op de Utrechtse soortenlijst (USL) staan voor kunnen komen.

De uitgevoerde soortgerichte ecologische onderzoeken zijn gericht op de soorten die relevant zijn in het kader van de soortbescherming Wnb en in het kader van de vermelding op de USL. De soortgerichte onderzoeken in het kader van de Wnb zijn uitgevoerd voor de volgende soorten:

- Platte schijfhoorn,
- Rugstreepad,
- Grote modderkruiper,
- Uilen en roofvogels,
- Steenmarter,
- Vleermuizen (kraamverblijven, vliegroutes en foerageergebied).

Er is bij de uitvoering van de onderzoeken zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de richtlijnen zoals die door het NGB en het Vleermuisprotocol worden voorgeschreven. Door de omvang van het gebied zijn de richtlijnen niet altijd precies gevolgd. Echter, door de inzet van ervaren ecologen, een goede spreiding in de uitgevoerde onderzoeken en het gebruik van geavanceerde technieken (wildcamera's, warmtebeeldcamera's, batloggers) is een goed inzicht verkregen van de aanwezige soorten.

In Utrecht werd het soortenbeleid toegevoegd aan de Omgevingsvisie Utrecht waardoor de bescherming van planten en dieren één van de aspecten is die moet worden meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bij een gebiedsontwikkeling moet onderzocht worden of er beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming aanwezig zijn middels een quick scan.

Bij gemeentelijke plannen dienen ook de beschermde soorten van de Utrechtse soortenlijst onderzocht te worden. Dit geldt eveneens bij plannen van derden wanneer hier afspraken over zijn met de gemeente. Het toevoegen van de Utrechtse soorten vormt geen verhoging van deze onderzoeksinspanning omdat via de natuurwaardekaarten deze informatie ook beschikbaar wordt gemaakt. Als er beschermde of Utrechtse soorten in het projectgebied aanwezig zijn zal worden beoordeeld of de soorten nadelige gevolgen van de ontwikkeling ondervinden.

Bij mogelijke nadelige gevolgen, wordt gekeken of de ontwikkeling op een andere manier kan worden uitgevoerd zodat nadelige gevolgen worden voorkomen of geminimaliseerd. Als deze nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn dient het leefgebied gecompenseerd te worden zo dicht mogelijk bij het projectgebied, of wanneer dit niet mogelijk is op een alternatieve locatie binnen de gemeente. Als het leefgebied van een Utrechtse soort niet op korte termijn te compenseren valt zal dit expliciet aan het college worden voorgelegd. De verwachting is dat dit alleen het geval is in enkele oude bomenlanen waarin voor Nederland zeldzame paddenstoelen groeien. Met de stappen 1. Onderzoek, 2. Alternatieven, 3. Mitigeren, 4. Compenseren, 5. Expliciete keuze, wordt voorkomen dat Utrechtse soorten uit onze stad verdwijnen, terwijl gebiedsontwikkelingen mogelijk blijven.

De resultaten van het onderzoek en de consequenties voor de soorten worden gemeld in het hoofdstuk waar ook de resultaten van de beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming worden gerapporteerd.

De volgende soorten staan op de Utrechtse soortenlijst (schuin gedrukt de soorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen):

Vogels; blauwborst, kleine karekiet, merel, roerdomp, tjiftjaf.

Vissen; bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad

Wilde bijen; gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij.

Planten; aardaker, akkerklokje, bijenorchis, brede lathyrus, brede wespenorchis, distelbremraap, dotterbloem, fijn venushaar, gele helmbloem, grasklokje, grote kaardenbol, grote kattenstaart, grote keverorchis, grote wederik, hondskruid, klein glaskruid, kruisbladgentiaan, maretak, moeraswespenorchis, prachtklokje,

rapunzelklokje, rietorchis, ruig klokje, slanke sleutelbloem, steenbreekvaren, stengelloze sleutelbloem, stengelomvattend havikskruid, tongvaren, veldlathyrus, veldsalie, vleeskleurige orchis, waterdrieblad, wilde marjolein, wilde reseda, winterheliotroop, wouw, zomerklokje, zwanenbloem, zwartblauwe rapunzel, zwartsteel.

Paddenstoelen; franjeamaniet, goudporieboleet, grauwe wasplaat, honinggordijnzwam, iepenbuisjeszwam, oranje oesterzwam, populierrussula, robijnboleet, ruige melkzwam, witte galgordijnzwam.

Op basis van de ecologische quickscan en de gegevens uit de NDFF wordt tijdens de onderzoeken ook gekeken naar:

- USL (kleine karekiet, merel, tjiftjaf, bittervoorn, kleine modderkruiper, gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij, grote kaardenbol, grote kattenstaart)

Het plangebied en de directe omgeving werden in totaal op acht dagen door een ecooloog bezocht. Tijdens de onderzoekrondes naar vleermuizen werd het plangebied door een zestal ecologen bezocht die op de fiets of te voet rond gingen. De bezoeken overdag (voor de USL, roofvogels, grote modderkruiper, platte schijfhoorn, rugstreepad en de cameravallen) vonden tussen 10 en 16 uur of tussen 13 en 17 uur plaats. De avondbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek begonnen na zonsondergang en duurden dan minstens drie uur. De ochtendbezoeken werden drie uur voor zonsopkomst gestart en duurden tot de zon op kwam. Tijdens de nachtelijke bezoeken werd ook geluisterd naar de mogelijk aanwezige rugstreepad en de uilen.

De 10 wildcamera's werden op strategische locaties geplaatst, daarbij werd pindakaas en visolie gebruikt als lokstof. Na vier weken werden de camera's verplaatst naar andere locaties. In totaal werden zo op 40 locaties verspreid over het plangebied beelden verzameld.

De onderzoeken naar rugstreepad, grote modderkruiper en platte schijfhoorn werden enerzijds met een schepnet uitgevoerd. Daarbij werden kansrijke locaties bemonsterd tijdens de verschillende bezoeken. Daarnaast werd in de avonden en

nachten ook geluisterd naar roepende rugstreeppadden. Tenslotte werd aanvullend ook met behulp van e-DNA gezocht naar de aanwezigheid van platte schijfhoorn en grote modderkruiper.

De onderzoeken naar uilen, roofvogels en andere soorten die op de USL staan werden met behulp van een verrekijker en nachtkijker uitgevoerd.

Op deze manier werd voldoende tijd gevonden om de hierboven beschreven soortgroepen goed in kaart te brengen.

In de volgende tabel staan de bezoeken opgesomd.

Tabel 1, overzicht van de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

Datum	Tijd	Weer	Bijzonderheden
1/3/2021	10:00-16:00uur	Half bewolkt, droog, 12°C, 2Bft	Flora, vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn en marterachtigen
	20:00-23:00uur	Half bewolkt, droog, 5°C, 3Bft	Uilen
10/4/2021	10:00-16:00uur	Bewolkt, droog tot 13:00uur daarna regen, 7°C, 3Bft	Vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn, marterachtigen
	20:00-23:00uur	Bewolkt, droog, 3°C, 3Bft	Uilen
22/4/2021	10:00-16:00uur	Half bewolkt, 12°C, 2Bft	Flora, vogels, amfibieën, vissen en marterachtigen
27/5/2021	13:00-17:00uur	Bewolkt, droog, 15°C, 3Bft	Vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn, marterachtigen
	20:00-01:00uur	Bewolkt, droog, 10°C, 3Bft	Uilen en vleermuizen
14/6/2021	13:00-17:00uur	Onbewolkt, droog, 27°C, 2Bft	Flora, vogels, amfibieën, vissen en marterachtigen
	3:30-7:00uur	Onbewolkt, droog, 16°C, 2Bft	Vleermuizen
15/7/2021	13:00-17:00uur	Bewolkt, droog, 20°C, 2Bft	Vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn, marterachtigen en e-DNA monsternamen
	20:00-01:00uur	Bewolkt, droog, 17°C, 2Bft	Uilen en vleermuizen
15/8/2021	13:00-17:00uur	Vrijwel onbewolkt, droog, 24°C, 2Bft	Vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn, marterachtigen
	3:30-7:00uur	Vrijwel onbewolkt, droog, 18°C, 2Bft	Vleermuizen
10/9/2021	13:00-17:00uur	Half bewolkt, droog op een licht buitje rond 13uur na, 23°C, 2Bft	Vogels, amfibieën, vissen, platte schijfhoorn, marterachtigen

In het volgende paragrafen wordt de uitvoering van de verschillende onderzoeken en de resultaten beschreven.

3.2 Soortgericht onderzoek vleermuizen

Het soortgerichte onderzoek naar vleermuizen is tijdens vier van de bezoeken uitgevoerd. Tijdens het eerste bezoek, in de avond van 27/5 werd het plangebied door zes ecologen met batdetectors en warmtebeeldcamera's bezocht. De ecologen hebben elk een deel van het plangebied onderzocht door te voet of op de fiets het plangebied te doorkruisen. Er zijn gewone dwergvleermuizen en laatvliegers gehoord en gezien, de waarnemingen betreft voornamelijk foeragerende en voorbijvliegende vleermuizen. Er zijn geen vleermuizen waargenomen die in de nacht terugkeerden naar de aanwezige gebouwen.

Het tweede bezoek, op 14/6 in de ochtend was in het begin gericht op het vinden van vleermuisactiviteit. Ook nu werden voornamelijk gewone dwergvleermuizen en laatvliegers gehoord, maar er werd ook een enkele rosse vleermuis gehoord en twee gewone grootoren gezien. Aan het einde van de ochtend was duidelijk te merken dat een deel van de waargenomen vleermuizen uit het plangebied wegtrokken.

Uiteindelijk werden alleen zwermende en invliegende vleermuizen waargenomen bij de papierrecycling (1 invlieger, gewone dwergvleermuis onder dakrand), de Taatsenweg 1c (twee invliegende gewone dwergvleermuizen onder de nokpan) en het kantoorpand (5 zwermende gewone dwergvleermuizen, waarvan er vier met zekerheid in verschillende stootvoegen invlogen).

Op 15/7 werd opnieuw in de avond een vleermuis onderzoek uitgevoerd. De zes betrokken ecologen werden in drie groepjes verdeeld; twee ecologen fietsten rond de papier-, metaalrecycling en bazaar, twee ecologen postten bij de woningen aan de Taatsendijk en twee ecologen postten bij het rode kantoorgebouw. Op deze wijze werden een aantal uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen (een gewone dwerg bij de metaalrecycling, een gewone dwergvleermuis bij de Taatsendijk 1c onder de rand pannen en drie gewone dwergvleermuizen bij het kantoorpand), tevens werden twee uitvliegende laatvliegers gezien (Taatsendijk 1c, nokpan). Vanaf 23uur hebben de ecologen de overige delen van het plangebied te voet of op de fiets doorkruist om vliegroutes en foerageergebieden te zoeken. Er zijn geen vleermuizen waargenomen die in de nacht terugkeerden naar de aanwezige gebouwen.

Het laatste bezoek in de ochtend van 15/8 werden baltsende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen gehoord, daarnaast overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers. Er zijn alleen invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan het eind van de ochtend (5:20uur laatste invlieger). Deze invliegers werden bij de Taatsendijk 1c (twee invliegers op verschillende plaatsen onder de dakrand) en het rode kantoorgebouw (10 invliegende gewone dwergvleermuizen in verschillende stootvoegen). Gezien het grote aantal individueel invliegende vleermuizen en de paarroepjes rond dit gebouw is een aanwijzing dat er wellicht sprake is van een (massa)winterverblijf. Er is echter geen zwermbezoek midden in de nacht uitgevoerd en deze gebouwen blijven bestaan.

De waarnemingen zijn in de volgende figuur 1 weergegeven.

Figuur 1, waarnemingen vleermuizen tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

Samengevat werden er bij de Taatsendijk 1c twee gewone dwergvleermuizen waargenomen die bij de nok aan de zuidzijde invlogen. Daarnaast zijn er drie gewone dwergvleermuizen gezien die bij de dakrand invlogen, twee aan de zuidzijde en een aan de noordzijde van het gebouw. Bovendien zijn er twee uitvliegende laatvliegers bij de nok aan de noordzijde waargenomen.

Bij de papier- en metaalrecycling zijn twee paar- en zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen geconstateerd, deze bevinden zich onder de dakrand.

Figuur 1a, de verblijfplaatsen rond de metaal- en papierrecycling.

Bij het rode kantoorpand zijn een verdeeld over de bezoeken 18 in-of uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij verschillende open stootvoegen.

Daarnaast werd op twee locaties in het plangebied gefoerageerd en zijn er verschillende vliegroutes gezien binnen het plangebied. De aangetroffen vliegroutes volgen de aanwezige bomenrijen en zijn niet gerelateerd aan de aanwezige bebouwing. Opvallend was ook dat verschillende vleermuizen onder de Dominee Martin Luther Kinglaan door vlogen naar de gebouwen die aan de andere zijde liggen. Tevens leken een aantal gewone dwergvleermuizen en laatvliegers via de Bevrijdingslaan het kanaal over te steken.

3.3 Soortgericht onderzoek flora

Het onderzoek naar aanwezige flora werd eigenlijk tijdens elk veldbezoek uitgevoerd, maar er werden geen soorten aangetroffen die in de Wnb beschermd zijn. Wel werden vier soorten aangetroffen die op de USL staan, het gaat om de soorten de grote kaardenbol, wouw, brede lathyrus en wilde marjolein. De waarnemingen zijn in de volgende figuur weergegeven.

Figuur 3, waarnemingen beschermde flora tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

Met name de grote kaardenbol is goed vertegenwoordigd in de ruigte tegenover de woningen aan de Taatsendijk. De planten zijn tot op het talud van het fietspad aangetroffen. Enkele groeiplaatsen van de brede lathyrus, wouw en wilde marjolein bevinden zich buiten het plangebied. Echter, langs de rand van de parkeerplaats zijn een groeiplek van wouw en twee groeiplekken van wilde marjolein aangetroffen.

3.4 Soortgericht onderzoek vogels

Het onderzoek naar aanwezige vogels werd in principe gericht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten, maar de locatie leent zich uitstekend als foerageer- en nestlocatie voor een grote diversiteit aan algemene vogelsoorten. Tijdens de bezoeken werden soorten als huismus, putter, merel, koolmees, vink, matkop, groene specht, bonte specht, aalscholver, zilvermeeuw, kraai, buizer, kauw, zanglijster, spreeuw, houtduif, winterkoning, fazant, kleine karekiet, rietzanger, meerkoet, fuut, tjiftjaf, bonte vliegenvanger, huiszwaluw, ransuil, boerenzwaluw en gierzwaluw waargenomen. Niet al deze vogels broeden in het plangebied, evenmin is volgens de richtlijnen een kartering van nestlocaties opgesteld. Alleen de nesten van soorten die op de USL staan werden in kaart gebracht. In de volgende figuur zijn een aantal aangetroffen nesten weergegeven, deze figuur is niet uitputtend voor

algemene soorten (maar wel voor de USL-soorten) en dient slechts ter illustratie dat de groenstructuren waardevol zijn voor algemene broedvogels.

Figuur 4, waarnemingen nesten algemene broedvogels tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

Er zijn enkele nesten van merel, kauwtjes, kleine karekiet en tjiftjaf waargenomen. Deze nesten liggen met name in de noordhoek van het plangebied, dat is op zich ook niet vreemd omdat hier bosjes, rietkragen en ruigtes aanwezig zijn.

Jaarrond beschermde nesten

Naast waargenomen algemene broedvogels werd ook specifiek onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Met name de nesten van huismus, gierzwaluw, steen-, rans, bosuil en de buizerd werden gezocht.

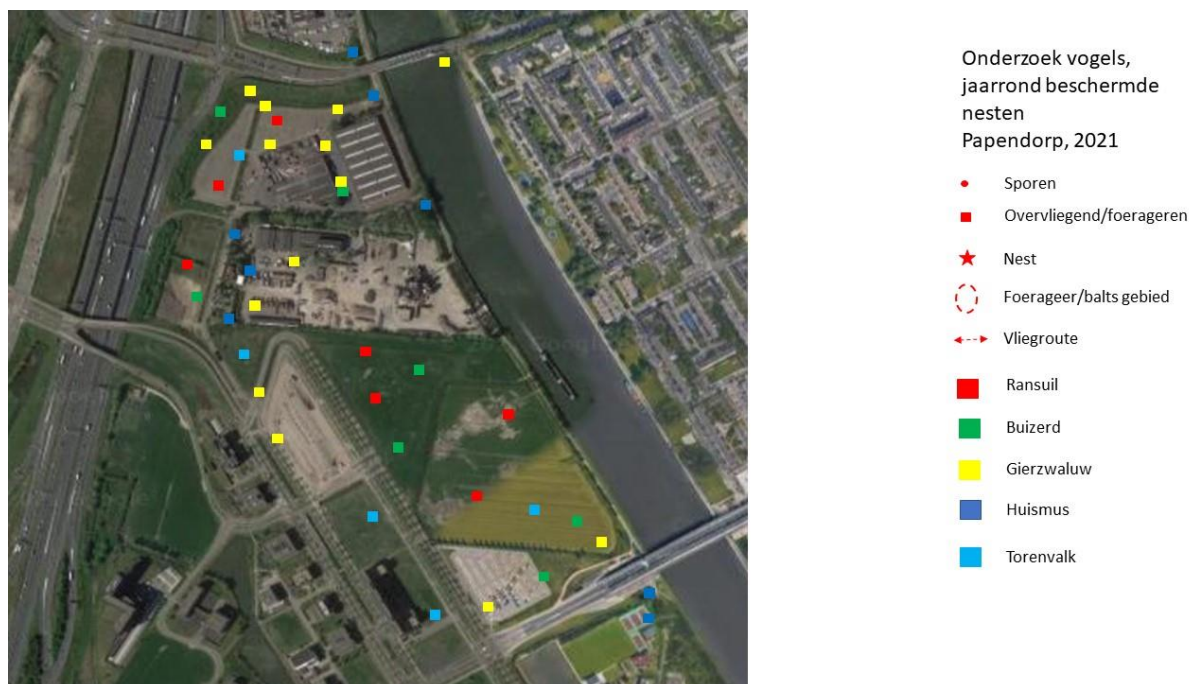
De onderzoeken naar huismussen en gierzwaluwen werden niet volgens protocol uitgevoerd omdat voor deze soorten een ontheffing verkregen kan worden op basis van een SMP in de gemeente Utrecht.

Er zijn tijdens de veldbezoeken huismussen en gierzwaluwen waargenomen, echter alleen foeragerend en/of overvliegend. In Figuur 5 zijn de foeragerende huismussen weergegeven, er is momenteel geen sprake van een essentieel leefgebied. Er zijn geen roepende mannetjes huismussen gezien en/of gehoord. Er is ook geen nestindicerend gedrag van huismussen en/of gierzwaluwen waargenomen zodat

voorzichtig geconcludeerd kan worden dat deze soorten (nog) niet algemeen zijn in dit deel van Utrecht.

Er zijn enkele waarnemingen van foeragerende ransuilen, buizerd en torenvalken gedaan, er werden echter geen nesten van deze soorten aangetroffen. Evenmin werden er roestplekken aangetroffen of braakballen van deze soorten.

In de bomen rond het bedrijven terrein en de populierenlaan die schuin naar de brug van de Bevrijdingslaan loopt werden een aantal grote nesten waargenomen, waarvan een drietal op buizerdnesten leken. Tijdens de veldbezoeken zijn geen buizerds waargenomen die gebruik maakten van deze nesten, wel werden kauwtjes gezien die in de nesten aanwezig waren. De buizerd werd wel regelmatig gezien terwijl deze overvloog. Gezien de inrichting van het terrein en de werkzaamheden ter plekke lijkt het niet waarschijnlijk dat deze nesten in de nabije toekomst door buizerds bezet gaan worden, derhalve zijn verdere stappen bij de uitvoering niet noodzakelijk. De nesten zijn niet beschermd als deze niet bezet zijn.

Figuur 5, waarnemingen jaarrond beschermde nesten tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.5 Soortgericht onderzoek marterachtigen

Tijdens de quickscan werd geconcludeerd dat het plangebied geschikt kan zijn voor marterachtigen als steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn. Tijdens de veld bezoeken werden tien wildcamera's geplaatst met een lokstof (pindakaas met visolie), deze camera's werden na vier weken verplaatst zodat in totaal 40 locaties bekeken zijn. De foto's en filmopnamen zijn geanalyseerd op de aanwezigheid van marterachtigen. De conclusie is duidelijk; op geen enkel beeld is een marterachtige te zien.

Naast de wildcamera's werd ook tijdens de nachtelijke rondes opgelet op de aanwezigheid van marterachtigen. Er zijn geen marterachtigen of sporen van deze dieren aangetroffen.

Figuur 6, waarnemingen marterachtigen tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.6 Soortgericht onderzoek overige zoogdieren

Tijdens de veldbezoeken en op de camerabeelden zijn meer zoogdiersoorten vastgesteld in het plangebied, het gaat dan met name om algemene soorten als egel, konijn, haas en vos, ook deze foerageerden voornamelijk in het noordelijk deel van

het plangebied en in de groene rand om het bedrijfsgebied heen. De hazen en konijnen werden met name in de omliggende weilanden waargenomen.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat er enorm veel muizen aanwezig zijn, met name veldmuizen werden aangetroffen op de camerabeelden, maar er zijn ook spitsmuizen gehoord. De waarnemingen van muizen zijn niet op de kaart ingetekend, het betrof alleen waarnemingen van vrijgestelde soorten.

Figuur 7, waarnemingen algemene zoogdieren tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.7 Soortgericht onderzoek amfibieën

De onderzoeken naar de aanwezigheid van amfibieën werden op twee manieren uitgevoerd, in de eerste plaats werden de aanwezige watergangen bekeken en beluisterd en vervolgens met een groot RAVON-net bemonsterd tijdens de veldbezoeken. Daarbij werd gelet op de aanwezigheid van roepende en wegspringende dieren, maar ook de aanwezigheid van eitjes, larven en (sub)adulten in het net.

Tijdens de avondbezoeken werd ook geluisterd of er rugstreeppadden gehoord werden, deze werd slechts op een avond (15/7/2021) op grote afstand gehoord

De aangetroffen dieren in (de directe omgeving van) het plangebied betreffen padden, groene (bastaard) kikkers en kleine watersalamanders. De groene kikkers zijn in vrijwel alle sloten aanwezig, terwijl de pad met name in het noordelijk deel voorkomt en de kleine watersalamander in de sloten bij de Taatsendijk en in het agrarische deel ten oosten van het plangebied.

Figuur 8, waarnemingen amfibieën tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.8 Soortgericht onderzoek vissen

In de ruime omgeving van het plangebied komen grote modderkruipers voor en in de sloten in het plangebied komt potentieel geschikt leefgebied voor. Derhalve werd een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van grote modderkruipers in het plangebied. De sloten werden tijdens de veldbezoeken overdag op een groot aantal plaatsen bemonsterd met een groot RAVON-net. Echter, deze soort is lastig te vangen, vandaar dat werd besloten om ook met behulp van e-DNA te zoeken naar de aanwezigheid van deze soort.

Er zijn verschillende vissoorten waargenomen tijdens deze onderzoeken, met name algemene soorten als blank- en rietvoorn, baars, zeelt, snoek, driedoornig stekelbaarsjes en kleine modderkruipers. Tevens werden marmer- en Kessler's grondels aangetroffen in enkele sloten.

Van de grote modderkruiper echter geen spoor.

In de volgende figuur zijn de waarnemingen weer gegeven.

Figuur 9, waarnemingen vissen tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.9 Soortgericht onderzoek platte schijfhoorn

Het is bekend dat de platte schijfhoorn in kleine, heldere slootjes met plantengroei aanwezig kan zijn, dit biotoop werd ook in het plangebied aangetroffen. Vandaar dat tijdens de veldbezoeken ook actief naar de platte schijfhoorn werd gezocht.

Er werd zowel met het schepnet als met e-DNA naar deze soort gezocht. Er werden diverse schijfhoorns aangetroffen in de verschillende sloten, maar na microscopisch onderzoek bleek dat er geen platte schijfhoorn aanwezig was. Ook de e-DNA resultaten van de diverse monsters toonden aan dat er geen platte schijfhoorn in het plangebied aanwezig is.

Figuur 10, waarnemingen platte schijfhoorn tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

3.10 Volledigheid onderzoek

Tijdens de veldbezoeken werd het plangebied intensief onderzocht, de weersomstandigheden waren over het algemeen goed. Door de spreiding van de onderzoeken werd voorkomen dat de onderzoeken naar verschillende doelsoorten elkaar beïnvloedden. Er is een goede spreiding van veldbezoeken over de actieve periode van de verschillende soorten, zodat de resultaten een betrouwbaar beeld geven van de aanwezige soorten en functionaliteiten.

4. Conclusie

In dit hoofdstuk worden de resultaten en waarnemingen uit het vorige hoofdstuk samengevat. Daarbij wordt tevens aangegeven welke verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden worden bij de uitvoering van de plannen.

Soortgroep	Aangetroffen	Overtreding	Maatregelen
Flora	grote kaardenbol, wouw, brede lathyrus en wilde marjolein	Geen overtreding Wnb, wel USL-soorten aanwezig.	Groeiplaatsen zo veel mogelijk sparen en eventueel (ver)planten, zaad verzamelen en bij realisatie geschikte groeiplaatsen creëren.
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Algemene soorten USL: kleine karekiet, merel, tjiftjaf.	Indien de te verwijderen begroeiing buiten het broedseizoen verwijderd wordt, geen overtreding Wnb. Indien dit niet kan, dan is een overtreding wel mogelijk. Het verwijderen van de ruigtes waar de USL-soorten aangetroffen zijn leidt tot vernietiging van	Bij werkzaamheden in het broedseizoen, ecologische begeleiding. Bij de realisatie zal nieuw leefgebied gecreëerd moeten worden voor de kleine karekiet, tjiftjaf en merels. Voldoende struweel en waterpartijen met rietoevers zijn noodzakelijk.

		het leefgebied van deze soorten	
Vogels (jaarrond beschermd)	Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of essentiële onderdelen van leefgebieden aanwezig in het plangebied.	Geen	Geen
Marterachtigen	Er zijn geen marterachtigen of essentiële onderdelen van leefgebieden aanwezig in het plangebied.	Geen	Geen
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger Vliegroutes en verblijfplaatsen	Vernietiging paar- en zomerverblijven van gewone dwergvleermuis en laatvlieger (Taatsendijk 1c). Vernietiging paar- en zomerverblijven van gewone dwergvleermuis (papier en metaalrecycling). Verstoring paar- en zomerverblijven,	Werken volgens het SMP en maatregelen die daarin genoemd worden uitvoeren. Vliegroutes blijven behouden. Foerageergebied compenseren door voldoende grote groenvlakken in de plannen te verwerken.

		kraamverblijven en winterverblijf van gewone dwergvleermuis (Rode kantoorpand). Indien de groenstructuren behouden worden, dan blijven vliegroutes bestaan, het aanwezige foerageergebied zal waarschijnlijk aan kwaliteit inboeten en dient gecompenseerd te worden.	
Overige zoogdieren	Egel, vos, bruine rat, konijn, haas.	Deze soorten zijn in de Wnb vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de zorgplicht.	Werken volgens een EWP. Met name het vossenhol in het wegtalud ten noorden van de papierrecycling verdient extra aandacht.
Amfibieën	Gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander.	Deze soorten zijn in de Wnb vrijgesteld in het kader van ruimtelijke	Werken volgens een EWP.

	Geen rugstreeppad.	ontwikkelingen. Wel geldt de zorgplicht.	
Vissen	Blankvoorn, rietvoorn, baars, zeelt, snoek, driedoornig stekelbaarsjes, kleine modderkruipers, marmer- en Kessler's grondels	Deze soorten zijn niet beschermd in het kader van de Wnb, wel geldt de Zorgplicht.	Werken volgens een EWP.
Platte schijfhoorn	Niet aangetroffen	Geen	Geen

5. Vervolgstappen...

Nu we een duidelijk beeld hebben van de aanwezige flora en fauna kan er nagedacht worden over de vervolgstappen. Daarbij wordt enerzijds gedacht aan verplichtingen in het kader van de Wnb, mitigatie en ontheffingsaanvragen. Maar anderzijds kan ook nagedacht worden over de groene invulling van het plangebied.

5.1 Mitigatie en ontheffing

Tijdens de soortgerichte onderzoeken zijn een aantal beschermde soorten en functionaliteiten aangetroffen waarop negatieve effecten bij de realisatie van de plannen te verwachten zijn. Het gaat dan om de verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Om deze negatieve effecten zo klein mogelijk te maken worden mitigerende maatregelen genomen (paragraaf 5.2), indien vervolgens nog steeds overtredingen van de Wnb onvermijdelijk zijn, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Voor de overige aangetroffen soorten geldt de Zorgplicht. In de Wet Natuurbescherming is natuurvriendelijk werken het uitgangspunt. De wet spreekt hierbij van een "algemene zorgplicht" (artikel 1.11). In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht geldt voor alle soorten, ook voor plantensoorten en de soorten die niet als beschermd zijn aangewezen. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen. De zorgplicht valt onder artikel 1.11 en luidt:

- 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

In de praktijk betekent dit dat alle dieren niet opzettelijk verstoord en / of gedood mogen worden. Ook planten mogen niet opzettelijk vernietigd worden. In de praktijk betekent dat dat er rekening gehouden wordt met de verlichting van het bouwterrein (zo minimaal mogelijk, gericht op de werkplek en vermijden van strooilicht en verlichting van bosjes en andere ecologisch waardevolle elementen), minimale geluidsoverlast en het voorkomen van vervuiling. Tevens kan gedacht worden om de werkzaamheden vanaf een zijde aan te vangen zodat dieren tijdig het werkterrein kunnen ontvluchten, het aanleggen van poelen en te zorgen voor veilige zones waar geen werkzaamheden uitgevoerd worden. Indien watergangen gedempt worden, dan dienen aanwezige vissen, amfibieën en andere soorten zo veel mogelijk

weggevangen of verjaagd te worden. Tenslotte worden waardevolle ecologische elementen gespaard en afgeschermd van de werkzaamheden.

5.2 Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen worden uitgevoerd om de negatieve effecten van voorgenomen plannen te minimaliseren, in het meest gunstige geval worden de negatieve effecten zo voorkomen. In dit project dienen in het kader van de Wnb mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden om negatieve effecten op vleermuizen, (niet jaarrond beschermde) vogels, amfibieën, vissen en grondgebonden zoogdieren uitgevoerd te worden.

Deze maatregelen worden enerzijds in het geldende SMP benoemd (vleermuizen), anderzijds gaat het om maatregelen die samenhangen met de Zorgplicht ((niet jaarrond beschermde) vogels, amfibieën, vissen en grondgebonden zoogdieren). Voor specifieke mitigerende maatregelen dienen de plannen nader uitgewerkt te zijn, maar er dient gedacht te worden aan de volgende maatregelen:

- Werken buiten gevoelige periodes van de aanwezige soortgroepen
- Kappen van bomen en verwijderen van struiken buiten het broedseizoen
- Behouden van laanstructuren en ruigtes aan de randen
- Bij het dempen van sloten zorgen voor ecologische begeleiding
- Plaatsen van vleermuiskasten op geschikte locaties

5.3 Aanvraag ontheffing

Zoals werd aangegeven zal een ontheffing aangevraagd moeten worden voor het verstoren van leefgebied, foerageergebied en vliegroutes, het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen en mogelijk het doden van individuen indien negatieve effecten door middel van mitigatie niet voorkomen kunnen worden. Aangezien de voorgenomen plannen ingrijpend zijn en een groot deel van het onderzoeksgebied omvatten en er gebouwen met verblijfplaatsen gesloopt worden, is het feitelijk gezien onmogelijk om negatieve effecten op vleermuizen volledig te voorkomen door mitigatie.

Indien op een locatie beschermde soorten of beschermde functionaliteiten voor soorten aanwezig zijn, dan kan er sprake zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Onder bepaalde voorwaarden (soortgericht onderzoek, mitigatieplan, wettelijk belang, geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding) dan kan een ontheffing aangevraagd worden waardoor de geplande werkzaamheden alsnog door kunnen gaan. Op basis van de uitgevoerde onderzoeken zou een ontheffing noodzakelijk zijn voor het vernietigen van vleermuisverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Voor de overige soorten worden geen negatieve effecten of overtredingen van de wet natuurbescherming verwacht, maar geldt wel de Zorgplicht.

Voor de ontheffingsaanvraag is het belangrijk dat er een alternatievenafweging gemaakt wordt waaruit blijkt dat de voorgenomen ontwikkeling noodzakelijk is en dat er onmogelijk andere alternatieven zijn die gunstiger zijn voor de betreffende soorten.

Tevens moet er een wettelijk belang zijn om een ontheffing van de verwachte overtredingen van de Wet natuurbescherming te verkrijgen. Voor de onderhavige soorten zijn de volgende belangen:

Wettelijke belangen art 3.3, lid 4, onderdeel b (huismus):

- *in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid;*
- in het belang van veiligheid van luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- *ter bescherming van flora en fauna;*
- voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herinvoeren van soorten;
- selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.

Wettelijke belangen art 3.8, lid 5, onderdeel b (das, vleermuizen):

- de bescherming van flora en fauna en in stand houden natuurlijke habitats;
- het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, vee, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

- *de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;*
- onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van soorten; 5) op selectieve wijze een beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te plukken of onder zich te hebben.

Wettelijke belangen art 3.10, lid 2:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, incl. gebruik;
- ter voorkoming van schade of overlast;
- ter beperking van omvang van populaties van dieren;
- ter voorkomen of bestrijding van onnodig lijden;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of i.k.v. natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud landschappelijke kwaliteiten gebied;
- in het algemeen belang,
- bestendig gebruik.

5.3 Groene invulling

In de voorgaande paragraaf werd in gegaan op de noodzakelijke mitigatie en ontheffingsaanvragen. Maar er is meer mogelijk, de locatie wordt deels opnieuw ingericht en dan is het een mooie uitdaging om bij die herinrichting ruimte te vinden om de ecologische waarde van de locatie te versterken. Op basis van de aangetroffen soorten en de omgeving zijn er een groot aantal mogelijkheden.

De aanwezige ecologisch waardevolle elementen kunnen wellicht grotendeels behouden blijven, de bebouwing op het terrein wordt na onderzoek en het nemen van gepaste mitigerende maatregelen afgebroken. De populierensingel en bomenrijen blijven bestaan, waar nodig worden de bomen gesnoeid. De aanplant van passende, inheemse struiken en het inzaaien van de borders met kruidenrijke

grasmengsels langs de rand van de populierensingel maken er een kleurrijk en insectenvriendelijk geheel van. De ruigte aan de noordzijde wordt enigszins ingeperkt. Voor een deel blijft het plangebied ruig en ontoegankelijk, maar een ander deel wordt ingezaaid met kruidenrijke grasmengsels met hier en daar een sleedoorn of wilde roos. Het weiland dat momenteel tussen de populieren singel en de afwateringssloot ligt wordt op dezelfde manier ingezaaid, met aan de randen extra vruchtdragende struiken.

De ruigte die tussen de industriële gebouwen en het grasland aan de westzijde ligt wordt uitgebreid met een poel, kruidenrijkgrasland en vormt zo een natuurlijke oase tussen de twee blokken met ruimtelijke ontwikkeling.

Verder worden de kanaaloever en de -dijk aangepakt zodat de ecologische waarde van deze elementen stijgt. Door langs het kanaal een natuurvriendelijke oever te realiseren, wordt een brede corridor gecreëerd waardoor aanwezige fauna beter langs het water kan migreren, een extra plus voor de gebiedsontwikkeling en de leefgebieden van vleermuizen en andere soorten in de omgeving.

Naast deze inrichtingskansen, is het bijna vanzelfsprekend dat in de woningen faunavoorzieningen gebouwd worden, nestkasten voor vogels, vleermuiskasten, bijenstenen die in de muren ingemetseld kunnen worden, groene daken, kruidenrijke wadi's, ecologisch verantwoord openbaar groen en faunatoren zijn zo maar enkele ideeën...

